

SŁOWO

Wychodzi codziennie z wyjątkiem dni poświęconych.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228. Otwarte od 9 do 3.

Prenumerata miesięczna z dostarczeniem do domu oraz z przesyłką pocztową mk. 14000.

Konto czekowe w Poczcie w Kasie Oszczędnościowej Nr. 89.259

Cena ogłoszeń: Wiersz 11 metrów jednoszpaltowy: przed tekstem 1200 mk.; w tekście 2.000 mk.; za tekstem 600 mk.
Najmniejsze ogłosz. 6000 mk.

Z prowincji o 25 procent. W numerach świątecznych o 25 procent drożej.

Ogród po-Bernardyński dnia 25 maja r. b. o godz. 8 wiecz. **3-i KONCERT** orkiestry symfonicznej Zrzeszenia Muzyków Polskich **Józefa Ozimińskiego.**

Wieczór Głoga.

† p.

Z książek Ogińskich **Wiktoria Łopacińska**

po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami zmarła dnia 23 maja 1923 roku w wieku lat 30.

Wyprowadzenie zwłok z kliniki oftalmicznej (ul. Tyzenhauzowska) do Ostrej Bramy nastąpi dnia 24 b. m. o g. 8 ej wieczór. Msza św. zaś odbędzie się dnia 26 b. m. o godz. 9^{1/2} rano w tym że kościele, poczem nastąpi eksportacja zwłok na cmentarz Rosa.

O czym zawiadamiają krewnych, przyjaciół i znajomych stroskani
mąż, siostra i rodzina.

N. P. R.

Ordynacja wyboreza do Sejmu wywołuje skutki wręcz odmienne od nadziei jej redaktorów. Jednym z takich skutków jest ten fakt, że pieniądź jest najważniejszym czynnikiem podczas wyborów. Skutek inny ujawnia się w tem, że stronnictwa jakościowo i ilościowo najslabiej w społeczeństwie reprezentowane odegrywają nieproporcjonalnie dużą rolę w parlamencie.

Nie da się tego zastosować do klubu pracy konstytucyjnej, który w pierwszym Sejmie był językiem u wagi. Klub ten swe stanowisko zawdzięczał wysokiemu wyrobieniu politycznemu swych członków, ich rutynie parlamentarnej — wreszcie znajdował poparcie wśród kulturalnych sfer społeczeństwa galicyjskiego. Natomiast obok klubu pracy konstytucyjnej pozostała rolą odegrała zjednoczenie mieszczkańskie z p. de Rossetem na czele. Genezą tego ugrupowania było nieporozumienie. W żaden sposób nie można było ustalić jakiejś wspólnej linii pomiędzy członkami tego klubu. Do osób poważnych należał tu p. Świda i p. Suligowski, obaj jednak wewnątrz klubu nie odegrywali tej roli, którą odegrywaćby mogli. Do osób mniej poważnych należeli p. Dymowski i Łodzi, którego mowy w obronie cyrulików stanowiły trudny rekord komizmu w mowach sejmowych, i t. d.

Klub narodowej partii robotniczej, w którego dłoniach spoczywa obecnie klucz sytuacji parlamentarnej, jak owe zjednoczenie mieszczkańskie pierwszego Sejmu. Jednakże ze wszystkich grup polskich w Sejmie N. P. R. jest faktycznie tym właśnie klubem reprezentowanym najslabiej w społeczeństwie pod względem jakościowym i ilościowym.

Partii tej zaszkodził ogromnie strajk rolny, który został przez nią zainscenizowany w przededniu wyborów. Strajk ten (robotników rolnych w Wielkopolsce) skończył się przegraną strajkujących, a nadmiar złego lekkomyślności N. P. R. poczyniła wobec strajkujących rozmaite zobowiązania, których oczywiście dotrzymać nie mogła. Skutek był taki, że różne czynniki polityczne musiały „za uszy” wyciągać tonącą N. P. R. podczas wyborów. Zwłaszcza na Śląsku N. P. R. cieszyła się poparciem sfer bezpartyjnych. Pomimo to do nowego Sejmu weszła N.P.R. w znakomicie uszczuplonej liczbie: zamiast dwudziestu kilku wprowadziła tylko 18 posłów.

Ideologia N.P.R. jest dość wyraźna. Jest to nacjonalizm radykalny pod względem społecznym. Przez długi czas błąkało się w społeczeństwie przekonanie, iż robotnik ma mniej uczuć nacjonalistycznych od innych warstw społecznych. Przekonanie to było pułym frazesem absolutnie bez żadnej podstawy. Właśnie robotnicy występują ze skrajnie nacjonalistycznymi żądaniami, dość wspomnieć na zakazy imigracji, stosowane przez robotniczą federację australijską. Swoją drogą N. P. R. szła drogą swej ideologii niezwykle chwiejnie i niekonsekwentnie. Pochodziło to z niejasnego składu jej przywódców. Do partii bardzo mało inteligentów szło z przekonania. Od chwili kiedy N. P. R. zerwała swe związki z Demokracją Narodową, ten lub ów z pośród politykujących inteligentów powiadał sobie: „Idę do N. P. R.” — tak samo, jak my w Wilnie mówimy wieczorem „Idę do Lutni, albo do Bernardyńskiego”. Partja ta nie mogła więc mieć sztabu o jednolitej doktrynie partyjnej, a nasilała różnymi elementami.

Obecnie N. P. R. ma klucz sytuacji parlamentarnej. Zespół

Ch. J. N. 165 z Piastem to czyni 235 posłów, czyli większość dostateczna; ale trzeba czemś się zabezpieczyć wobec ewentualnej secesji p. Dąbskiego i kilkunastu jego zwolenników oraz wobec ostrzejszej opozycji 12 ziemian z klubu p. Dubanowicza.

Ten ostatni względny zasługuje na specjalne podkreślenie. Piast nie może uczynić tych ustępstw, których żądają ziemianie z klubu p. Dubanowicza. Jednocześnie ten sam Piast niewątpliwie się zgodzi na żądania N.P.R. Musi się zgodzić, bo w obecnej sytuacji N.P.R. jest panem sytuacji. Otóż jeżeli Piast pchnął większość „na lewo”, to przystąpienie N.P.R. będzie dalszym krokiem większości w tym samym kierunku. Jeżeli uzgodnienie stanowiska pomiędzy ósemką a Piastem trwało sześć miesięcy, to uzgodnienie platformy tych dwóch grup a N.P.R. także potrwać musi przez pewien czas. Stwierdza to poniekąd rezolucja N. P. R., na ostatnim ogólnokrajowym zjeździe tej partii uchwalona. Czem się skończą te pertraktacje? Przebieg pertraktacji z Piastem daje nam tego przedsmak. Nie będziemy zdziwieni, jeżeli ósemka znów się zgodzi na jakąś nadzwyczajną ochronę lokatorów, albo na inne jakieś demagogiczne ustępstwo, tak jak się w rokowaniach z Piastem zgodziła na reformę rolną.

W rezolucji N. P. R. o kwestji narodowościowej w Polsce jest jeden słuszny punkt, poza którym całe ujęcie kwestji narodowościowej jest zupełnie błędne i szkodliwe. Jest nim punkt 6 ty, który zwraca uwagę, że poszczególne narodowości w Polsce różnie mają aspiracje. Jest to przyznanie się do zasady *divide et impera*, którą tyle razy zalecaliśmy. Nie można wszystkich narodowości niepolskich jednakowo traktować i tem formalnie je zmuszać do jednolitego antypolskiego frontu.

Cat.

Część rezolucji III ogólnokrajowego zjazdu Narodowej Partii Robotniczej, mówiąca o sprawie narodowościowej w Polsce, brzmi:

1. Rzeczpospolita Polska jest państwem narodowym, a nie narodowościowym;
2. Naród Polski jest, zarówno z mocy traktatów międzynarodowych, jak i z mocy własnej Konstytucji, przyrodnym gospodarzem Państwa Polskiego;
3. Rola gospodarza polega na zajmowaniu przez naród polski stanowiska naczelnego wśród równouprawnionych pod względem formalno-prawnym narodowości, podobnie jak religja katolicka zajmuje stanowisko naczelnego pośród równouprawnionych w Polsce wyznań.

4. Prawa swobodnego rozwoju kulturalnego, przyznane mniejszościom narodowościowym przez ustawę konstytucyjną z dnia 17 marca 1921 r., winny być stosowane szczerze i konsekwentnie,

zgodnie z tradycją Państwa Polskiego i postulatami nowoczesnej demokracji.

5. Korzystanie z praw konstytucyjnych przez mniejszości narodowościowe winno iść w parze z przestrzeganiem istotnej ich lojalności w stosunku do Państwa Polskiego.

6. Polityka rządu winna liczyć się z faktem, że poszczególne mniejszości narodowościowe różnią się między sobą zarówno przeszłością historyczną, jak i stopniem aspiracji politycznych.

7. Uciekanie się do metod drażniących mniejszości narodowościowe i odrzucanie z góry wszelkich z ich strony dążeń do współpracy w ramach konstytucji i obowiązujących ustaw należy uważać za niezgodne z interesem Państwa i jego siły;

8. Rozwiązanie kwestji żydowskiej w Polsce zależy przedewszystkiem od rozwoju polskiej twórczości ekonomicznej, zwłaszcza

zaś od stopniowego przekształcania ustroju kapitalistycznego przez rozszerzanie sfery własności społecznej i ruchu spółdzielczego.

Urzędnicy urzędów ziemskich nadesłali redakcyjnym list warszawskich list, w którym protestują przeciwko określeniu postępi Pluty (Ludowice), który na posiedzeniu Komisji Rolnej miał się wyrazić, że tylko znikomym procentem urzędników ziemskich jest uczciwy.

List ten przypomina nam nekrolog, który ci sami urzędnicy ziemscy zamieścili po śmierci tragicznie zmarłego p. Olewińskiego. Pod nekrologiem widnieją wyrazy: „Padł ofiarą obowiązków”. Jak wiadomo, p. Olewiński padł ofiarą zaburzenia psychicznego człowieka, którego nieprawdopodobnie szkapany urzędu ziemskiego doprowadził do hysterji. Czyżby urzędnicy ziemscy uważali, że doprowadzanie do hysterji interesantów było obowiązkiem wice-prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego.

Utworzenie Ministerstwa Reformy Rolnej.

(Od własnego korespondenta telefonem z Warszawy).

Sejm, 24 maja.

Na posiedzeniu Komisji Rolnej i Administracyjnej omawiano sprawę utworzenia Ministerstwa Reformy Rolnej oraz jego Kompetencji.

Uchwała stworzenia tego Ministerstwa zapadła jednogłośnie.

Przy omawianiu kompetencji Min. Ref. Rolnej wywiązała się dyskusja nad wnioskiem posła Poniatowskiego aby prawo parcelowania posiadał wyłącznie Rząd.

Ostatecznie przeszedł większością 24 głosów inny wniosek, orzekający, że parcelacja może się dokonywać i przy pomocy prywatnych instytucji.

Sejm i Rząd.

Stanowisko N. P. R.

Warszawa, 24 maja.

(A. w.) W środę odbyło się posiedzenie klubu parlamentarnego N. P. R., na którym jednogłośnie zapadły następujące uchwały 1) głosowania za prowizorium budżetowym, 2) wyrażenia votum zaufania Rządowi gen. Sikorskiego, w razie zgłoszenia odpowiedniego wniosku, 3) głosowania przeciwko ewentualnym wnioskom o votum separatum dla rządu obecnego, zapowiedzianym przez Klub Piastowo-prawicowy.

Gen. Sikorski chce niezwłocznie wyjaśnić sytuację.

Warszawa, 23 maja.

(Pat.) Dzisiaj premier wystosował do marszałka Sejmu następujące pismo: Nie chcąc w najmniejszym stopniu przyczynić się do przedłużenia tak szkodliwego dla państwa przesilenia politycznego, związanego z stworzeniem się nowych związków stronnictw sejmowych, zwracam się do pana Marszałka z prośbą o umożliwienie mi uzyskania w najbliższym czasie jasnego wypowiedzenia się Sejmu o jego stosunku do rządu. Nie znajdując zaś na porządku obrad dzisiejszego posiedzenia takiej sprawy któraby pozwoliła mi postawić wobec plenum Sejmu kwestję zaufania do rządu jako całości, proszę pana Marszałka o wprowadzenie na najbliższe posiedzenie Izby ustawy o prowizorium budżetowym za czas od 1 kwiet-

nia do 30 czerwca r. b., omawianej obecnie w komisji. W myśl ogólnie przyjętych zasad parlamentarnych głosowanie Izby nad prowizorium budżetowym pozwoli rządowi stwierdzić w sposób wyraźny wolę większości Sejmu i do niej się zastosować. (—) Sikorski.

Marszałek Sejmu, po otrzymaniu listu od gen. Sikorskiego w sprawie wyjaśnienia sytuacji Rządu w Sejmie, porozumiał się z Prezesem Ministrów telefonicznie. W rozmowie tej ustalono, iż Marszałek będzie usiłował skłonić Sejm, aby ustawa o prowizorium budżetowym rozpatrzone została na jutro posiedzeniu Komisji Budżetowej, poczem będzie postawiona na porządku obrad sobotniego posiedzenia Sejmu.

Posiedzenie Izby Pełelskiej.

Warszawa, 23 maja.

(Pat.) (Sejm). Na 39 posiedzeniu Sejmu rozpatrywano między innymi wnioski prokuratury o wydanie posła Łańcuckiego, Czuczmaja i Putka — wnioski te odesłano do komisji regulaminowej. Po pierwszym czytaniu odesłano do komisji prawniczej nowelę do ustawy o postępowaniu karnym w województwach poznańskim i pomorskim, oraz ustawę uzupełniającą Kodeks Karny obowiązujący w zaborze rosyjskim, poczem przystąpiono do dalszych obrad nad ustawą o podatku gruntowym. Poseł Jane-

CZARNIECKA GÓRA

Krzyskich. W parku codziennie gra orkiestra. Adres: CZARNIECKA GÓRA, p. STĄPORKÓW.

Uzdrowisko leśno-górskie, 3 kil. od st. Nieklań, na linii Koluński-Skarżysko. Wspaniałe warunki klimatyczne. Zdrowa, obfita i smaczna kuchnia. Dietyka, wodolecznictwo, kąpiele słoneczne, kwasowęglowe, ciechocińskie i wszelkie mineralne, elektryzacja. Ordynuje **Dr. St. Nowakowski z Warszawy Zielen 13.** W głównym sezonie przedstawienia teatralne, koncerty, rejun'ony, zabawy oraz wycieczki w malownicze okolice gór S-to Prospekty bezpłatnie. Telefon międzymiastowy w Uzdrowisku.

Do teatru letniego potrzebny chór męski

zglaszać się należy od godz. 11. do 1 popoł. do kancelarii Teatru Letniego.

Dr. LEON GINSBERG
Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Ul. Trocka Nr. 3 róg Wileńskiej. Telefon 352. Przyjmuje od g. 9-1 i 4-7.

Akuszerka z Warszawy udziela porad. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. Mickiewicza 46-6.

Akuszerka OKUSZKO
ul. Wielka 13-2, przyjmuje 9-11 i 3-6. UDZIELA PORAD

Żadajcie wszędzie najlepszą czekoladę firmy „PAC”

Wilno, dnia 23 maja 1923 r.

OGŁOSZENIE.

Z. O. L. P. w Wilnie ogłasza na dzień 10 czerwca 1923 r. rozprawę za pomocą ofert pisemnych na wydzierżawienie prawa zbierania grzybów, jagód i ziół leczniczych na terenach 5 inspekcji tut. Zarządu Lasów. Reflektujący na dzierżawę wymienioną złożą w Z. O. L. P. w Wilnie do dnia 10 czerwca b. r. do godz. 12-ej, należycie osteplowane w zapieczętowanych kopertach oferty z napisem „dzierżawa, prawa zbierania grzybów, jagód i ziół”.

Do oferty należy załączyć kwit Kasy Skarbowej na wpłacony depozyt Z. O. L. P. w Wilnie w wysokości 2.000.000 mk., jako wadium do niniejszej rozprawy.

Warunki rozprawy oraz przepisy licytacji są do przejżenia w Z. O. L. P. w Wilnie.

Zarząd Okręgowy Lasów Państwowych w Wilnie.

Przedstawiciel: Sp. Akc. LAMBERT & KRYSIAK, Warszawa, Niecała 8.

PRZETARG

na roboty budowlane w Nowo-Wilejce:

- 1) Remont kapitalny 3 budynków Administracyjnych t. j. Nr. 5, 15 i 16.
  - 2) Remont kapitalny dachu głównego obiektu t. j. około 2.500 m., z przykrycia z uzupełnieniem wiązań dachowych.
  - 3) Urządzenie drenażu.
- Kosztorysy ślepe, ogólne warunki prowadzenia robót są do pobrania za zwrotem kosztów w kancelarii Rejonu Inż. i Sap. Wilno (Arsenalska Nr. 5).
Oferty ustawowo osteplowane winne być w olakowanych kopertach osteplowanych stemplem Firmy i złożone oddzielnie na każdą robotę z deklaracją, że oferent obznajomiony jest z ogólnymi warunkami prowadzenia robót. Wadium wysokości 5%, od sumy oferowanej należy złożyć w Izbie Skarbowej w Wilnie a kwit dołączyć do oferty.
Termin złożenia ofert upływa z dniem 6 czerwca 1923 r. godz. 12, przyczem Komisja zastrzega sobie wybór oferenta.

Kierownictwo Rejonu Inż. i Sap. Wilno
L. dz. 2879/Inż. z dnia 23 maja 1923 r.

PRZETARG

na roboty asenizacyjne w Garnizonie Wilno i Nowo-Wilejka

W dniu 1 czerwca r. b. o godz. 12-ej odbędzie się w Kierownictwie Rejonu Inż. Sap. Wilno (Arsenalska 5), przetarg na powyższe roboty, które zostaną oddane fachowemu przedsiębiorcy na przeciąg czasu od 1-go czerwca do 31 grudnia 1923 roku za wynagrodzeniem od 1 mtr. sześciennego faktycznie wywiezionych nieczystości.
Osteplowane oferty w kopertach zapieczętowanych składać w Kierownictwie Rejonu Inż. Sap. Wilno do dnia 1 czerwca do godz. 11 ej.
Do oferty dołączyć:
1) Rejentalny odpis świadectwa przemysłowego (patent przedsiębiorcy).
2) Dowód wpłacenia do Kasy Skarbowej w Wilnie wadium w wysokości 3.000.000 mk.
3) Oddzielnie pisemną deklarację że warunki wykonywania są przedsiębiorcy znane i że na nie przedsiębiorca się zgadza.
4) Oferenci winni wykazać urzędownie stwierdzoną wielkość posiadanego taboru asenizacyjnego, pompy i beczek ze szkłanym wskaźnikiem.
Warunki są do przejżenia w Kancelarii Kierownictwa Rejonu Inż. i Sap. Wilno w godzinach urzędowych.
Kierownictwo Rejonu Inż. Sap. Wilno zastrzega sobie prawo na wypadek potrzeby dodatkowego ustnego przetargu i swobodnego wyboru oferenta, zależnie od kwalifikacji fachowych i dogodnych dla wojskowości warunków, niezależnie od najniższej ceny uzyskanej przy przetargu.

Kierownictwo Rejonu Inż. i Sap. Wilno
L. dz. 2712/Inż. z dnia 15 maja 1923 r.

Restauracja „Apollo”

DĄBROWSKIEGO 5 (d. Wronia)

Jazz-Band wiedeński.

Sekstet muzyczny pod kierunkiem **M. Kordeckiego**. OBIADY od godz. 1 do 5 popoł.

Mieszkania do wynajęcia zaraz lub w przyszłym miesiącu poszukuje. Dam odstępnę. Oferty natychmiast pod „K. M.”

Posiadam lokal w Wilnie i koncesję na hurt wódczany na prowincji, poszukuje spółników z kapitałem. Witoldowa 7, m. 1.

Do sprzedania stół kartowy i komoda. Zarzeczce 7 m. 6. Od godz. 4 do 6-ej.

Do wynajęcia 2 pokoje umeblowane z elektrycznością. Ul. Mickiewicza 48, m. 2. Od godz. 3-6.

Zgub. kartę zwolnienia. Mińskiego p. str. Nr. 580/150 na im. Józefa Bobkowskiego unieważnia się.

KAMIENIE ŻÓŁCIOWE

Zmiękcza i usuwa bez bólu **H. Niemojewskiego** **ATAKI W ZUPEŁNOŚCI USTAJĄ**
CHOLEKINAZA
OBJAWY (początkowe). Ból w bokach i dołku podsercowym (gdzie schodzą się żebra) Robolewanie w wątrobie. Skłonność do obstrukcji. Uryna ciemna i mętna lub też bezbarwna, jak woda, język obłożony. Gorycz i kwas w ustach. Odbijanie gazami. Wzdęcia i burczenia w kiszkiach. Bóle i zawroty głowy. Silne zdenerwowanie. OBJAWY (podczas ataków). W dołku i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej—pasie, krzyżu i sięga aż pod łopatkę. Wzdęcia brzucha, rozszadanie żeber i parcie na kiszkię stołcową. Brak tchu oraz ból w plecach i klatce piersiowej (na przestrzał).
Niekiedy wymioty żółcią, dreszcze, zimne poty, żółtaczka.
Bliższych informacji udziela: Aptekarz fizjolog **H. Niemojewski**, Warszawa, Nowy Świat 5. Skład główny **I. B. Segal**, Wilno.
SPRZEDAŻ W SKŁADACH APTECZNYCH I APTEKACH.

Z powodu ciągłych reklamacyj podajemy do wiadomości Sz. naszej Klienteli, że sklep **K. O. K.** przy ul. Mickiewicza Nr. 20 mieści się **tylko po lewej stronie całego lokalu**, prawa zaś strona większa odgradzona skrzynkami należy do firmy nie mającej nic wspólnego z **K. O. K.**

Zygmunt Nagrodzki

w Wilnie, ul. Zawalna, Nr. 11-a

POLECA: Centryfugi do mleka „Diabolo”, „Alfa-Laval” i inne; naczynia i przybory mleczarskie; narzędzia pszczelarskie i ogrodnicze; narzędzia różne do uprawy roli; kosy i sierpy styryjskie najwyż. marek; znakomite młyny gospodarskie i t. d.

SPRZEDAŻ HURTOWA I DETALICZNA.

WILEŃSKIE T-WO Handlowo-Zastawowe (Lombard)

Spółka Akcyjna
zaul. św. Michała Nr. 1 róg Wielkiej
wydaje pożyczki pod zastaw szlachetnych metali codziennie od godz. 9-ej do 2 ej.
Kupno i sprzedaż złota i srebra.

Potrzebny

agent do sprzedaży artykułów spożywczych, na prowinję. Zgłoszenia pisemnie do Redakcji „Słowo” dla „Dom handlowy”.

Buchalter

samodzielny z 20-letn. biurową praktyką poszukuje posady. Adres w adm. „Słowa”.

Automobil

osobowy „Packard” 40/60 km. i „Berliet” 22/40 km., automobil ciężarowy, plugi motorowe, motory automobilowe, agregatowe, dla centralek i t. p. oleje i smary automobilowe, dostarczy ze składu „PION”, Lwów, Lwowska 48. Telefon 4-7-6.

Składów na materiały

poszukuje

T-wo Hadl. - Przemysłowe „Spójnia”
Tel. 841. Ulica ZAWALNA Nr. 7. Tel. 841.

Miłosierdziu czytelników naszych

Gorąco polecamy starca, emeryta kolei prywatnych, który wraz z żoną i dziećmi pozostaje bez jakichkolwiek środków do życia. Ofiary przyjmuje administracja „SŁOWA” dla „Weterana”.